

SAKSFRAMLEGG

BUDSJETT 2023 - ØKONOMIPLAN 2023 - 2026

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	01.12.2022
	Kommunestyre	15.12.2022

Kommunedirektørens innstilling:**Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til kommunestyret:**

1. Forslag til årsbudsjett for Krødsherad kommune for 2023 vedtas i samsvar med vedlagte budsjettskjemaer. Kommentardelen vedtas som førende for årsbudsjettet. Administrasjonen gis i oppdrag å gjennomføre de tiltak som framgår av budsjettet.
2. Forslag til økonomiplan for perioden 2023 – 2026 vedtas og justeres i forhold til event. endringer vedtatt for årsbudsjettet 2023. Kommentardelen er retningsgivende for økonomiplanen.
3. Ved beregning av inntekts- og formuesskatt til kommunen for 2023 benyttes den høyeste sats som måtte bli bestemt av Stortinget.
4. Eiendomsskatt Krødsherad kommunestyre stadfester med hjemmel i eiendomsskatteloven at tidligere vedtak om utskrivning av eiendomsskatt på alle faste eiendommer også skal gjelde for 2023. Den generelle skattesatsen skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 3 promille med virkning fra 01.01.2023. For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder et bunnfradrag p kr 200.000 av takstverdien.

I medhold av eiendomsskattelovens §§ 10 og 12a, differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 2 promille.

For eiendomsskatteåret 2023 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 førsteledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2023 være lik 5/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018, 2019, 2020, 2021 og 2022 som er forårsaket av nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlag for verker og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.

Videre stadfester kommunestyret at vedtak fattet av kommunestyre under sak nr. 3/17 også skal gjelde for 2023 bortsett fra ovenstående endringer.

5. Avgifter og betalingssatser som ikke reguleres av lov eller forskrift eller enkeltvedtak reguleres innenfor rammen av kommunal deflator. Barnehagesatser følger Stortingets maksprissats.
  6. Ordfører, gis i samråd med kommunedirektøren, fullmakt til å forplikte kommunen økonomisk, begrenset oppad til kr 200.000 årlig, i forbindelse med tiltaksarbeid. Melding om saken, samt forslag til dekning, skal legges fram for formannskap/kommunestyre i etterkant.
  7. Tertialvise regnskaps- og finansforvaltningsrapporter forelegges formannskap/kommunestyre.
  8. For øvrig gjelder delegerings- og økonomireglementets bestemmelser.
  9. Kommunestyret vurderer kommunens likviditet som tilfredsstillende. Det foretas ny vurdering av likviditetsgraden i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet for 2022.
  10. Låneopptak i forbindelse med investeringer gjøres med vektet avdragstid.
  11. Kommunedirektøren gis fullmakt til budsjettreguleringer vedr. strømavsetning på inntil 2 millioner kroner avsatt på kommunestyrets disposisjonspost.
  12. Av de vedtatte investeringsprosjektene for 2023 delegeres fullmakt til gjennomføring til Kommunedirektøren bortsett fra følgende prosjekter:
    - Norelia – gangveg
    - Brannstasjon
    - Skoleutbygging
    - Stedsutvikling
- Kommunedirektøren gis fullmakt til bruk av inntil 5 millioner kroner av avsetning til skoleutbygging uten ytterligere vedtak.
13. Kommunedirektøren gis fullmakt til budsjettjusteringer mellom investeringsbudsjettet og driftsbudsjettet i forhold til fondsbruk til investeringsformål i henhold til regnskapsforskriftene.

Saksopplysninger:

Høsten 2022 lever vi i en urolig, uoversiktlig og lite forutsigbar verden. Det er krig i Europa med mange som lider, og flere har flyktet og på flukt bort fra hjemlandet sitt. Krødsherad tar del i den store dugnaden ved å ha tatt imot og bosatt 26 flyktninger. Det kjennes godt å kunne hjelpe.

I Norge og Krødsherad merker innbyggerne høye strømkostnader, økende rente og en kraftig prisvekst på varer og tjenester. De fleste nordmenn har litt færre midler til fri anvendelse etter at faste kostnader er betalt. Kommuneøkonomien påvirkes også av disse faktorene, og det er uheldig at kommunale gebyrer, som er fundert på selvkostprinsippet, øker betydelig mer enn vanlig prisvekst. denne situasjonen er det uheldig av de kommunale gebyrene innenfor selvkost også øker.

Kommuneøkonomien påvirkes på

Tjenestene er foreslått videreført på dagens nivå i 2023. Det er innarbeidet økt ressurs til helsesjukepleier, og avsatt midler til eventuelle økte fastlegekostnader. Det er videre foreslått å øke kapasiteten på plan/næring med ett årsverk fra 2024. Hadde handlingsrommet vært noe større ville dette vært et forslag allerede for 2023. Det er store og omfattende planer og prosjekter i hele bygda og til fjells, noe som understøtter ambisjonen om vekst og utvikling. Områderegulering Krøderen, områderegulering Noresund, områdereguleringer Norefjell, stor plan på Hovdekollen, hovedplan vann&avløp, plan for renovasjon og plan for kulturminner trekker store ressurser, og det vil bli leid inn eksterne ressurser til å bistå i gjennomføringen av flere av planene. På bygningssida er det skole og brannstasjon/tekniske sentral som er de store prosjektene. Skoleprosjektet fortsetter med innleid prosjektleder.

For 2023 foreslår kommunedirektøren å saldere budsjettet ved bruk av fond for å håndtere forventet økning i kommunens strømkostnader. De siste års overskudd samt utbytte fra Krødsherad kraftproduksjon gjør at dette er forsvarlig. Opparbeidede fond må imidlertid ikke bli en hvilepute, og salderingsforslaget for 2023 skal ses på som et engangstilfelle. Pengebruken i det offentlige Norge skal ned, og det har kommet sterke sentrale styringssignaler om at kommunene framover må forberede seg på å drifte på en rimeligere måte. Del vil innebære at de fleste kommuner må igjennom omstilling og effektivisering, der digitalisering og automatisering vil være en naturlig del av det som blir vurdert. Et annet vesentlig forhold som understreker behovet for omstilling er det glidende skiftet i befolkningen med at det blir flere eldre, og færre barn og unge. Ressursinnsatsen må dreies fra oppvekst og over til omsorg. I tillegg er det behov for å tenke nytt omkring eldreomsorgen for å kunne yte tilstrekkelig tjenester og legge til rette for en god alderdom for alle. Kanskje vil det bli sånn at noen segmenter av omsorgen i noen grad vil bli ivaretatt gjennom nye boformer i en type kollektiv tankegang. Det gode nabolaget kan få en ny funksjon i framtida.

ROS-analysen av kommuneøkonomien forteller at total lånegjeld gjør oss sårbare for ytterligere renteoppgang. For 2023 er det lagt inn 4,4 % i rente gjennom året. Pr nå mener finanseksperter at dette er tilstrekkelig for 2023, og at renta ikke skal ytterligere opp de nærmeste årene. Men som nevnt innledningsvis er verden og verdensøkonomien uforutsigbar. Tilgangen til kritisk nøkkelpersonell kan eller vil bli utfordret framover. En side av saken er at den samlede arbeidsstyrken i Norge går ned, samtidig som tjenesteomfanget i eldregruppa øker. En annen side handler om sårbarhet på kompetanse og kapasitet. Det er i dag samarbeidsløsningen for flere fagområder, og noe av løsningen for robustifisering av generalistkommunen Krødsherad kan være å søke flere samarbeidsløsninger. Ringeriksregionen har pr nå få samarbeid. Ringerike kommune, som det klart største kommunen, har gitt positive signaler om at de er villige til å ta et storebror-ansvar hvis regionen skulle ønske å bevege seg i en mer samarbeidsorientert retning på tjenestesida.

Det virker å være bred enighet om at kommunens samlede attraktivitet; bo-, næring- og besøksattraktivitet, må økes for å nå vekst-ambisjonene. Trenden med nedgang i antall innbyggere har snudd, mye takket være nyankomne flyktninger. I attraktivitetsarbeidet har vell'ene tatt initiativ til å bidra aktivt i stedsutviklingsarbeidet. Dette er gull verdt, og kan ikke understrekes sterkt nok. Denne samskapingen må foredles videre!

Når det i glasskula avtegner seg behov for endringer av et visst omfang er det godt at det er et solid Krødsherad-lag som møter framtidens utfordringsbilde. Vi skal glede oss over alt det gode arbeidet som

utføres daglig, og vi skal glede oss over all kompetanse, kunnskap, engasjement, pliktoppfyllenhet, fleksibilitet og arbeidsinnsats som kommer innbyggerne til gode. Vi er i en heldig situasjon med god fagdekning, og at både arbeidstakere fra Krødsherad og andre kommuner finner det attraktivt å bidra til å løse det viktige samfunnsoppdraget.

Vedlegg

- 1 Kommunedirektørens forslag til budsjett 2023
- 2 Saksutskrift - Budsjett 2023 for kontrollarbeidet i Krødsherad kommune.pdf
- 3 Honorar Krødsherad 2023.pdf
- 4 Budsjett Vikus 2023 til repskapet 22.09.20222.pdf
- 5 Godtgjøringsreglement - folkevalgte Krødsherad kommune.pdf